

СТАНОВИЩЕ

За дисертационна разработка на тема:

**Верификация и дигитализация на скала за оценка на уменията за
учене чрез игра PTESS във възраст от 0 до 4 години**

Докторант: Нина Петрова Йорданова, F107741, ДП Логопедия, П.Н. 7.4.
Обществено здраве, НБУ

Научени ръководители: доц. д-р Полина Михова, доц. д-р Деян Палежев

от

проф. д-р Виолета Боянова Цветкова, 7.4. Обществено здраве, НБУ

Дисертационната работа е разположена върху обем от 288 стр. и включва въведение, литературен обзор, цели, задачи, хипотези, методика и изследван контингент, резултати и анализ, изводи и препоръки, научни приноси, библиография и твърде голям обем от приложения. Дисертацията е онагледена с 21 таблици, 15 диаграми, 15 приложения и няколко екранни снимки с дигитализирани елементи на платформата. Използваната литература съдържа 251 заглавия, от които 201 на латиница и 50 – на кирилица. Така представена разработката отговаря на формалните изисквания за дисертационен труд.

Актуалност на темата: несъмнена и с много важно значение както за теорията, така и за практиката. Разработената скала за оценка на развитието на децата от 0 до 4 годишна възраст е полезна преди всичко за практиката на логопеда. В дисертацията има данни и за деца до 6 годишна възраст, което е извън задачата в заглавието. С по-голяма значимост и

актуалност считам разработената възможност за дигитално комуникиране на родителите със специалистите по детско развитие, между които са и логопедите.

Теоретична рамка: Представената литература по проблема е твърде обширна, съвременна и с изключително много разнообразна информация - дотолкова, че е трудно да се разбере кои факти са от литературни данни и кои от изследвания на авторката. Имам усещането, че тя е решила да представи всичко върху което е работено досега - Йорданова е дългогодишен известен логопедичен специалист и терапевт. Има представени тренингови курсове с родители на деца, като обсъжданите въпроси са интересни, но нямат връзка с конкретното изследване. Например „Чели ли сте Тери Прачет?“ - с малко повече фантазия би могло да се направи корелация между неговата теза за „волния народец“ и детското поведение, но тази част от дисертацията е ненужна за конкретната тема. В теоретичната рамка е направен подробен преглед на понятието „валидизация“ и „верификация“ като обяснението е еднакво за двете понятия. На практика в изследването се прави валидизиране на авторската скала за оценка на детското развитие /PTESS/, тъй като резултатите съответстват в голяма степен на Мюнхенската скала за развитие, която се приема за стандарт. Верификацията означава, че данните от това изследване са истински, а не измислени. Обобщено в тази част на дисертацията се наблюдава в твърде голяма степен неясна и излишна информация, която създава усещането за хаотичност.

Експериментално проучване: изследвани са 461 деца на възраст от 0 до 54 месеца. Целта на изследването е формулирана коректно, както и съответните задачи. Има две хипотези, които в хода на проучването се потвърждават. Анализът на получените резултати е направен коректно с богат илюстративен материал от таблици и диаграми. Създадената авторска скала за оценка на развитието е твърде разумна и илюстрира

професионализма на дисертантката. Възможността родителите да оценяват и участват в този процес е модерен, съвременен подход за работата при деца както с нормално, така и с проблемно развитие. Изводите и препоръките са направени адекватни на получените резултати. Краен и много важен за практиката резултат от тази дисертация е опитът /в голяма степен добре реализиран/, да се направи диагностичен пакет от маркери за нормалното развитие в детска възраст.

Имам няколко въпроса към дисертантката: На стр.77 са представени начините за оценка на децата при определена игра правилно извършване на задачата – оценка 1, неубедително – оценка 0,5 и невъзможност за извършване – отново оценка - 1? Това печатна грешка ли е или някаква особеност при оценяването?

Как си обяснявате защо според Вас при изследваните деца с диспраксия, сензорна дисфункция и генетични синдроми, т.е. различна патология, имат еднакво подобрене от играта?

Заключение: Дисертационния труд разработва актуална за теорията и практиката тематика. Литературната справка е обширна и засяга всички аспекти на разглеждания проблем. Използваните методи са адекватни на поставената цел, резултатите са обработени и анализирани коректно. Приносите за теорията и практиката са несъмнени. ***Всичко това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да присъди научната степен „доктор“ на Нина Петрова Йорданова.***

04.12.2024 г.

проф. д-р Виолета Боянова